

Ontmoetingen met pijlstaartrupsen

Als natuurfotograaf en vlinderliefhebber is Harold van de Oetelaar op zoek gegaan naar de rupsen van de pijlstaarvlinders. In dit artikel beschrijft hij de resultaten van zijn speurtochten.

Harold van de Oetelaar

Het afgelopen jaar ben ik in het buitengebied van Oisterwijk toevallig tegen een paar rupsen van het Groot avondrood (*Deilephila el-*

De vlinder en de rups van het Groot avondrood. Omdat het voorste deel van het borststuk van de rups versmald is en wat op een slurf lijkt wordt de soort ook wel Olifantsvlinder genoemd.
Foto's: Harold van de Oetelaar.

penor) aangelopen. Aanvankelijk dacht ik dat deze vlinders niet zó gewoon zouden zijn. Op het eerste bosje Wilgeroosjes zaten er een stuk of zes. Ik ben toen enthousiast verder gaan zoeken in deze omgeving. De zoektechniek was als volgt: in de droge sloot springen en dan van onderen tussen de Wilgeroosjes door kijken en tellen. Samen met mijn vriendin telde ik in de periode van half augustus tot half september meer dan 450 rupsen in een gebied van 2 km². De meeste rupsen vonden we op kleine plukjes Wilgeroosjes langs sloten. Op grote stukken waar massaal Wilgeroosjes groeiden vond ik er veel minder.

Het best kunnen de rupsen tegen de avond gezocht worden, omdat ze dan omhoog kruipen om te eten. Overdag bij volle zon zitten ze laag in de vegetatie en zijn dan moeilijk te vinden. De jonge, groene rupsen zitten op de onderkant van het blad. Oudere rupsen zijn meestal bruin en zitten vaak tegen de stengel.

Behalve op Wilgeroosje komt het Groot avondrood ook op andere plantesoorten voor. Met name op Fuchsia's worden de enorme rupsen nog wel eens gevonden.

De rups en vlinder van de
Walstropijlstaart.
Foto's: Harold van de Oetelaar.

VONDSTEN IN DE ARDENNEN

In juli hebben we in de Belgische Ardennen ook naar rupsen gezocht. Wat me opviel was dat daar bijna alle volwassen rupsen van het Avondrood groen waren. Rondom Oosterwijk is pakweg 98% bruin of donker gekleurd.

Tijdens onze zoektochten in de Ardennen vonden we tot onze grote verbazing ook rupsen van de Walstropijlstaart (*Hyles galii*), zowel de groene vorm (derde rupsestadium) als de bruingrijze tot zwarte vorm (vierde rupsestadium). De aantallen waargenomen rupsen waren ook hier boven elke verwachting. Binnen een half uur telden we meer dan 160 exemplaren. Uitgaande van de naam Walstro-

pijlstaart zou je verwachten dat, als ze massaal voorkomen, je ze toch op Walstro zou moeten vinden. Niets is minder waar. Na veel moeite hebben we slechts één rups op walstro kunnen vinden, de rest zat op Wilge-roosje.

WINDEPIJLSTAART

In het gebied rondom Oosterwijk waar ik de Avondroodrupsen vond, heb ik ook naar de rupsen van de Windepijlstaart gezocht (*Agrius convolvuli*). Ik zocht in greppels, langs sloten en natuurlijk ook in de mais als er tenminste veel Winde tegenop groeide. En inderdaad tussen de mais vond ik deze enorme rupsen. Opvallend bij deze soort is dat er zoveel kleurvariaties voorkomen: van geelachtig via groen tot donkerbruin zwart. Helaas doorstaan de poppen van de Windepijlstaart onze winters niet en moeten we elk jaar afwachten hoeveel vlinders er vanuit het zuiden ons land bereiken.

Terugkijkend op 1991 lijkt me dat het een heel gunstig jaar voor pijlstaartvlinders is geweest. Vol spanning kijk ik naar de vondsten van dit jaar uit.

